

बाळापूर व अकोला तालुक्यातील ६९ गावांकरिता प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजना,ता. अकोला, जि.अकोला या संस्थेस वान प्रकल्पाच्या जलाशयातून पिण्यासाठी बिगर सिंचन मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा हक्क (Bulk Water Entitlement) प्रस्तावास मंजूरी मिळणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक. बिसिआ २०२०/(२५५/२०२०)/सि.व्य.(धो-२)
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ०९/१२/२०२०

संदर्भ :- १) कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर दि. २/११/२०२०
२) शासन निर्णय क्र. संकिर्ण २०१३/(४१५/१३)/सिंव्य (धोरण) दि. १६/८/२०१४
३) शासन निर्णय क्र. संकिर्ण २०१५/(४४/१५)/सिंव्य (धोरण) दि. १७/११/२०१६
४) शासन निर्णय क्र. देवदु २०१५/(८३६/१५)/सिंव्य (कामे) दि. १७/११/२०१६
५) शासन निर्णय क्र. संकिर्ण २०१८/(५११/१८)/सिंव्य (धोरण) दि. १/१२/२०१८

प्रस्तावना:-

संदर्भित पत्र क्र. १ अन्वये कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर यांचेकडून बाळापूर व अकोला तालुक्यातील ६९ गांवाकरिता प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजना ता.अकोला, जि.अकोला पाणी पुरवठा योजना वान प्रकल्पाच्या जलाशयातून मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा हक्कास (Bulk Water Entitlement) मंजूरी मिळणेबाबत प्रस्ताव प्राप्त झालेला आहे. संदर्भ क्र. ३ येथील शासन निर्णयान्वये बिगर सिंचन मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा हक्क (Bulk Water Entitlement) प्रस्तावांना मंजूरी देण्यासाठी क्षेत्रिय वाटपाच्या मर्यादेनुसार सुधारित स्तर निश्चित करण्यात आलेले आहेत. या शासन निर्णयाच्या परि. २.२ अन्वये मा.मंत्री (जसं) यांच्या मान्यतेने सदर योजनेसाठी सन २०३९ ची लोकसंख्या विचारात घेऊन ३.३५ दलघमी मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा हक्कास (Bulk Water Entitlement) मंजूरी देण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते .

शासन निर्णय :-

१. खालील तक्त्यातील स्तंभ १ मधील संस्थेस स्तंभ २ मधील पाणी वापराच्या प्रकारासाठी स्तंभ ३ मधील प्रकल्पातून स्तंभ ४ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा हक्क मंजूर करण्यात येत आहे.

संस्थेचेनांव	पाणी वापराचा प्रकार	जलाशय/कालवा/ नदीचेनांव	मंजूर केलेला मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा हक्क (Bulk Water Entitlement) (दलघमी)
१	२	३	४
बाळापूर व अकोला तालुक्यातील ६९ गांवाकरिता प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजना जि. अकोला	घरगुती (पिण्यासाठी)	वान प्रकल्पाच्या जलाशयातून	३.३५ दलघमी

२. या निर्णयाच्या दिनांकापासून वान प्रकल्पाचे ता. तेल्हारा पाणी वापराचे क्षेत्रीय वाटप (Sectoral allocation) खालील प्रमाणे सुधारीत करण्यात येत आहे.

पाणी वापर	सुधारीत क्षेत्रीय वाटप
एकूण	८४.४३४ दलघमी (१०० %)
सिंचन	१९.१७८ दलघमी (२२.७१%)
घरगुती	६५.२५६ दलघमी (७७.२९ %)
औद्योगिक	० दलघमी (० %)

- ३.० उपरोक्त नमूद प्रस्तावास खालील अटींच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे .

१. शासन निर्णय क्र. संकीर्ण २०१३/(४१५/२०१३)/सि.व्य (धोरण), दि. १६/८/२०१४ नुसार जिल्हा परिषदा/ग्रामपंचायती / नगरपालिका /नगरपंचायती / कटकमंडळे याआर्थिकदृष्ट्या सक्षम नसल्याने त्यांच्याकडून पिण्याच्या पाणी आरक्षणापोटी सिंचन पुनःस्थापना खर्च घेण्यात येवू नये.तसेच शासन निर्णय क्र. संकीर्ण २०१५/(प्र.क्र.२७४/नवि-३३),दि. १७/१२/२०१६ नुसार घरगुती पिण्याच्या पाणी प्रयोजनासाठी राज्यातील क व ड वर्ग महानगरपालिकांच्या बिगरसिंचन आरक्षणाच्या प्रस्तावांस मान्यता देताना सिंचन पुर्नस्थापनेचा खर्च माफ करण्यात यावा.
२. बिगर सिंचन पाणी पुरवठ्यासाठी करारनाम्याचा सुधारीत नमुना व मार्गदर्शक तत्वे महाराष्ट्र शासन, पाटबंधारे विभाग शासन परिपत्रक क्र. बिपापू १००१/(७१३/२००१)/सि.व्य(धो), मुंबई- ३२, दि. ७/४/२००३ अन्वये निर्गमित केल्या आहेत. त्यानुसार करारनामा करण्यात यावा.
३. शासन परिपत्रक क्र. पापव -२०१५६/(प्र.क्र.४००/२०१५)/सि.व्य (महसूल) दि.१५/१२/२०१५ अन्वये बिगरसिंचन पाणी वापराचे करारनामे करणे व नुतनीकरण वेळेवर करणे बाबत मार्गदर्शक सूचना निर्गमित केल्या आहेत त्यानुसार कार्यवाही करण्यात यावी.
४. जलस्रोत प्रदुषित करणाऱ्या पाणी वापरकर्त्याकडून दंडनीय पाणीपट्टी आकारणी करणेबाबत मार्गदर्शक तत्वे या विषयाबाबत शासन निर्णय क्र. पापव २०१५/(प्र.क्र.८८/२०१५)/सि.व्य (महसूल) दि. २१/४/२०१६ मधील अटींचे पालन करणे पाणी वापरकर्त्यांना बंधनकारक राहिल.
५. महाराष्ट्र शासन,जलसंपदा विभाग,शासन निर्णय क्र.संकीर्ण २०१०/(४०७/१०)/सि.व्य (धोरण), दि. २९/६/२०११ अन्वये करारनामा करताना बिगरसिंचन पाणीवापरकर्ते अंतिम पाणी मागणी प्रमाणे टप्पाटप्प्याने पाणीवापर करण्याचे नियोजन नमुद करू शकतील. त्याचप्रमाणे महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाचे आदेश क्र. १/२०१८ मधील तरतुदीनुसार कार्यवाही करण्यात यावी.
६. शासन निर्णय क्र. देवदु २०१५/(८३६/२०१५)/सि.व्य (कामे), दि. १७/११/२०१६ अन्वये पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अधिनियमातील तरतुदीनुसार सिंचन प्रकल्पांचे व्यवस्थापन पाटबंधारे महामंडळाकडे वर्ग

करणे व पाणीपट्टीची रक्कम प्रकल्पांच्या सिंचन व्यवस्थापनाच्या कामासाठी खर्च करण्यास मान्यता देणेसाठीचा निर्णय निर्गमित करण्यात आलेला आहे. त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.

७. पाणी उचलण्याची/ पुरवठ्याची जागा व क्षेत्रीय परिस्थितीनुसार इतर अटी शर्तीचा अंतर्भाव करून संबंधित मुख्य अभियंता यांनी सविस्तर झापन तात्काळ निर्गमित करावे.
८. “This reservation is only the letter of support for the, water supply scheme or the industry as the case may be. Actual quantity of water that will be supplied every year shall be governed by the entitlement granted to the water user entity by the River Basin Agency based on the population and the reasonable use norm decided by this Authority and the yearly allocation declared by the prescribed Authority on the basis of reservoir contents of the year and shall be subjected to various provisions in the agreement that will be signed by the water user entity with River basin Agency.”
९. अकोला जिल्ह्यात वान प्रकल्प वगळता पर्यायी कुठलाही शाश्वत उदभव उपलब्ध नाही. तसेच प्रस्तावित पाणी मागणी व आतापर्यंतचे बिगर सिंचन मंजूर पिण्याचे आरक्षण ९५ टक्के विश्वासाहतेस उपलब्ध जलनिष्पत्ती पेक्षा जास्त असल्याने भविष्यात दुष्काळी परिस्थितीत पाणी कपातीस सामोरे जावे लागल्यास उदभवणाऱ्या परिस्थितीनुसार पाणी कपातीबाबतची जबाबदारी अकोला जिल्हा परिषदेची असेल. अकोला जिल्ह्यात कुठलाही पर्यायी शाश्वत उदभव उपलब्ध नसल्यामुळे अवर्षण वर्षात नियमित पाणी पुरवठा करणे शक्य नसल्यास उदभवणाऱ्या परिस्थितीत उपलब्ध पाणी साठयानुसार पाणी घेण्यास अकोला जिल्हा परिषद बांधिल राहील.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२०१२०९१५१८१६२०२७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वै. रा. कुरणे)
शासनाच्या अवर सचिव

प्रति,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
३. मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव
४. मा. अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
५. मा. सभापती/उपसभापती, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
६. मा. विरोधी पक्षनेते, विधानसभा, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई.
७. मा. विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई.
८. मा.मंत्री यांचे खाजगी सचिव.

९. मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
१०. सचिव, महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, मुंबई.
११. अ.मु. सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. सचिव (जसंव्य व लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. सचिव,(प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर
१५. मुख्य अभियंता (पा) व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१६. मुख्य अभियंता (वि.प्र.), जलसंपदा विभाग,अमरावती
१७. अधीक्षक अभियंता , अकोला सिंचन मंडळ , अकोला
१८. निवडनस्ती कार्यासन सिंव्य (धोरण).